

Remissvar

Dnr 2020-298

2020-08-18

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Ytterligare skattesänkningar för personer över 65 år

Fi2020/02952/S1

Jobbskatteavdraget och det förhöjda grundavdraget

Införandet av jobbskatteavdraget för arbetsinkomster, som utökats och ändrats i flera steg sedan 2007, har inneburit att arbetsinkomster för personer under 65 år har beskattats lägre jämfört med pensionsinkomster för personer över 65 år. Utifrån argumentet att pension är en uppskjuten lön ansågs att den genomsnittliga skatten för pensionsinkomster för personer över 65 år skulle vara samma som för arbetsinkomst för personer under 65 år. Det förhöjda grundavdraget infördes därför 2009 och har utökats och ändrats i flera steg sedan dess.

Med det steg som nu föreslås blir den genomsnittliga skatten lika för de två typfallen:

1. Person under 65 år som endast har arbetsinkomst under ett helt kalenderår
2. Person 65 år och äldre som endast har pensionsinkomst under ett helt kalenderår

Om personen har en kombination av arbetsinkomst och pension blir inte skatten lika.

Öka transparensen i skattesystemet – inkludera pension i underlaget för jobbskatteavdraget

Konjunkturinstitutet har i tidigare remissvar framfört att ett enklare och mer transparent skattesystem vore att inkludera ålderspension till de inkomster som omfattas av jobbskatteavdraget. Detta menar Konjunkturinstitutet fortfarande skulle vara en bättre väg att gå. Då uppnås generellt lika skatt vid arbete som vid pension, det vill säga inte endast i vissa typfall.

Det förhöjda grundavdraget innebär inte att skillnaden i beskattningen mellan arbetsinkomster och pensionsinkomster generellt försvinner. Både för de som är under 65 år och för de som är över 65 år beskattas arbetsinkomster lägre än pensionsinkomster¹. Personer under 65 år som uppbär pension (i kombination eller inte med arbetsinkomst) möter en högre

¹ Jobbskatteavdrag finns även för personer över 65 år men är utformat på annat sätt än för de under 65 år

genomsnittsskatt än personer med endast arbetsinkomst. Lägst genomsnittlig skatt möter de personer över 65 år som uppstår arbetsinkomst (i kombination eller inte med pension).²

Konjunkturinstitutet menar att en ordentlig analys av att helt slopa det förhöjda grundavdraget och istället inkludera pension i jobbskatteavdraget borde göras. I promemorian nämner finansdepartementet att den av Konjunkturinstitutet föreslagna vägen har sidoeffekten att skattereduktionerna för fastighetsskatten påverkas.³ Påverkan på andra skattereduktioner inom området kapital borde inte vara ett argument för att inte kunna göra denna förändring. Sverige har ett dualt skattesystem med uppdelning på beskattning av kapital respektive arbete och dessa är åtskilda vad gäller skattebetalning. Så borde även vara fallet för skattereduktionerna. Finansdepartementet nämner också att vissa transfereringssystem som beaktar den beskattningsbara inkomsten istället för den fastställda förvärvsinkomsten skulle påverkas om det förhöjda grundavdraget slopades och pension inkluderades i jobbskatteavdraget. Dock har dessa system inte justerats när det förhöjda grundavdraget infördes varför de inte behöver justeras tillbaka vid en omläggning.

Det förhöjda grundavdraget påverkar kommunsektorns skatteintäkter genom att den beskattningsbara inkomsten blir lägre. Kommuner och regioner kompenseras nominellt via det generella statsbidraget. Åldersstrukturen i riket är ojämn. Kommuner och regioner med en högre andel äldre påverkas mer av justeringar av det förhöjda grundavdraget jämfört med kommuner och regioner med lägre andel äldre. Kompensationen via statsbidraget fördelas dock som kronor per invånare. Detta innebär att kommuner med en stor andel äldre blir underkompenserade för skattebortfallet. Möjligtvis justeras detta via inkomstutjämnningssystemet. Dock innebär detta att det är komplicerat att beräkna inkomsterna (skatteinkomsterna och statsbidragen) för de enskilda kommunerna och regionerna. Om pensioner skulle ingå i jobbskatteavdraget skulle denna komplexitet inte finnas. Om pensioner inkluderades i jobbskatteavdraget skulle detta vara en sak mellan individ och stat och kommunsektorn skulle inte påverkas. Den reala urholkningen som sker genom att kompensationen till kommunsektorn sker nominellt via statsbidraget skulle inte heller den vara ett faktum.

Analys av arbetsutbudet saknas

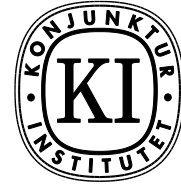
Konjunkturinstitutet menar vidare, såsom i tidigare remissvar, att det behövs en analys av hur hela det förhöjda grundavdraget påverkar incitamenten att arbeta. Det har inte gjorts någon analys av respektive steg, vilket har varit motiverat då dessa enskilda steg har varit små. Men nu är det hög tid att göra en sådan analys av hela det förhöjda grundavdraget.

² De två typfallen som jämförs vid utformningen av det förhöjda grundavdraget, person över 65 år med bara pensionsinkomst och person under 65 år med bara arbetsinkomst, är inte speciellt typiska. Individer med dessa renodlade inkomster (bara pensionsinkomst eller bara arbetsinkomst) befinner sig oftast i olika delar av inkomstfördelningen.

Det är ca 80 procent av individerna 65 år och äldre som bara har pensionsinkomster och dessa har förvärvsinkomster under 300 000 kronor. För individer med högre inkomster kommer inkomsterna också från arbete och utgör uppåt 25% av inkomsten.

Av individerna 20-64 år är det ca 20 procent som i stort sett bara har arbetsinkomst och de har en förvärvsinkomst över 500 000 kronor. Övriga 80 procent av individerna 20-64 har även inkomster i form av beskattningsbara transfereingar (sjukpenning, föräldrapenning, arbetslöshetsersättning) och/eller pension.

³ En individ kan inte få mer i skattereduktion än vad den betalar i skatt. Skattereduktionerna dras av från inbetald skatt i en viss ordning. Om det förhöjda grundavdraget tas bort och ersätts med jobbskatteavdrag kan en individ som idag får göra skattereduktion för fastighetsavgift få göra mindre sådan om jobbskatteavdraget för individen blir högre. Dock torde disponibel inkomst inte förändras.

Se över systemet till följd av införande av riktålder

I och med införande av riktålder behöver det göras en översyn av åldersgränserna både för det särskilda grundavdraget och för jobbskatteavdraget för personer över 65 år. En harmonisering av reglerna behöver göras.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Elin Ryner.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör